

Correctievoorschrift VWO

2021

tijdvak 1
maandag 10 mei
07.30 - 11.00 uur

Nederlands

Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten in het bijgeleverde programma Wolf.
Zend de gegevens uiterlijk woensdag 02 juni 2021 elektronisch naar het ETE.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit eindexamens vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008, PB 2008 no 54.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dit examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld na bepaling van de definitieve cesuur door het ETE.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Nederlands VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Teksten met vragen

- 1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, *kan* daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend worden. Dit wordt in het beoordelingsmodel aangegeven.

2 Samenvatting

- 2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.
- 2.2 Bij het toekennen van het aantal scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:
 - Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
 - Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dienen aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
 - Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent en moet bestaan uit goedlopende zinnen die een doorlopend geheel vormen (eventueel in enkele alinea's). De samenvatting mag dus niet als puntsgewijze opsomming of in telegramstijl genoteerd zijn. Voor een informatie-element dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend.
- 2.3 Voor spelfouten worden geen punten afgetrokken. Hetzelfde geldt voor idiomatische en grammaticale oneffenheden, tenzij een inhoudselement er minder juist, minder volledig of zelfs fout door wordt.
- 2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

Voor dit centraal schriftelijk examen Nederlands VWO eerste tijdvak 2021 kunnen maximaal 52 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit een tekst met 21 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Alle open vragen moeten in het Nederlands beantwoord zijn.

De antwoorden en de samenvatting dienen uiteraard beoordeeld te worden op basis van hetgeen in de Algemene regels, met name 2.3, en in de Vakspecifieke regels, met name 3.2.2, vermeld wordt.

Tekst 1 'Je hebt het niet van mij, hoor!'

1 C

2 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord:

We leren/vinden dat roddelen niet goed is, maar we doen het toch. / We geven toe aan iets wat we afkeuren. / We doen wat we eigenlijk fout vinden. / Roddelen wordt scherp veroordeeld, maar toch roddelen wij.

Indien kloppende inhoud en duidelijke tegenstelling, in eigen woorden: 2p.

Indien duidelijke tegenstelling ontbreekt, maximaal 1p toekennen.

Indien overgeschreven uit de tekst i.p.v. in eigen woorden, 0p toekennen.

3 C

4 D

5 maximumscore 1

Het is nu eenmaal interessanter nieuws te vernemen over dingen die fout gaan dan over dingen die goed gaan. (slotzin alinea 7)

NB: De openingszin van alinea 7 ('Het spreken ...') lijkt aardig goed, maar geeft niet het beste de essentie van het tekstdeel weer, dus 0p.

6 C

7 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord:

- ... er geen empathische rem is op uitspraken die worden gedaan over een afwezige persoon. / ... je makkelijk(er) kritiek uit op mensen die niet aanwezig zijn. 1
- Inhoudelijk volledig juist antwoord, afgemaakt met niet meer dan 20 woorden. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

NB: Andersom geredeneerd mag ook: ... het moeilijk is om echt in iemands gezicht kritiek te leveren.

Theoretische antwoorden die slechts melden dat alinea 13 een voorbeeld is van hetgeen in alinea 12 staat = 0p

8 E

9 C

10 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord:

- In beide gevallen is er een bundeling van sentimenten 1
- die tot actie tegen een persoon leidt. / met (ernstige) gevolgen voor iemand. 1

Kernbegrippen:

velen samen / gemeenschap / grote groep – tegen één / gevolgen voor één

NB: Alleen de eerste 20 woorden beoordelen.

11 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord:

- Bij Weinstein bestrijdt de roddel slechtheid; 1
- bij het moslimmeisje heeft de roddel een uitwerking die we afkeuren. 1

NB: Uit het antwoord moet duidelijk blijken dat het gaat om het effect van roddelen.

Ook goedrekenen, antwoorden als: Bij de eerste is het gevolg iets positiefs (voor de slachtoffers), bij de tweede (is het effect) iets negatiefs.

Indien bij het tweede bolletje geciteerd is (bijvoorbeeld 'die misplaatst is'), geen punten toekennen.

Alleen de eerste 20 woorden beoordelen.

12 **maximumscore 3**

Voorbeelden van een juist antwoord:

- Zolang het roddelen door slechts weinig mensen wordt gedaan, / niet openlijk gebeurt, / Zolang de roddel binnen een kleine groep blijft, 1
- is de kans klein dat de besproken persoon er schade van ondervindt. / zijn de gevolgen (voor de betrokkene) niet zo groot. 1
- Inhoudelijk volledig juist antwoord, niet langer dan 25 woorden. 1

NB: Er moet duidelijk blijken dat er gepraat wordt over het 'geheim'.

Indien geciteerd is (bijvoorbeeld '... binnenskamers blijft'), geen punten toekennen.

13 A

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 B

15 D

16 maximumscore 3
4, 5 en 8

*NB: Beoordeel alleen de eerste 3 nummers.
Ken 1 deelscorepunt toe per correct genoemd nummer.*

17 B

18 maximumscore 1
alinea 16

19 maximumscore 1
alinea 14

20 maximumscore 2
1 en 4

*NB: Beoordeel alleen de eerste 2 nummers.
Ken 1 deelscorepunt toe per correct genoemd nummer.*

21 B

Tekst 2 De doemprofetie is helemaal terug

22 maximumscore 22

*In een goede samenvatting (200 woorden) moeten de volgende informatie-elementen opgenomen zijn. Verdeling van de deelscorepunten over de verschillende elementen is hierbij aangegeven. Het onderstaande is een voorbeelduitwerking. **Uitwerkingen in andere bewoordingen met gelijke strekking zijn uiteraard ook mogelijk.***

Verschijsel

(max 1p)

- Onheilsprofetieën zijn (weer) helemaal terug. / De doemprofetie is helemaal terug. / Doemvoorspellingen beleven een (opvallende) comeback. / Er is een hausse van het doemdenken.

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Verklaringen

(max 8p)

- Ze komen / Het komt voort uit onzekerheid. 1
- Het (doemdenken) wekt de indruk dat men weet waar het heen gaat. 1
*NB: Geen punt toekennen voor 'biedt vertroosting van de grote greep'.
(want onbegrijpelijk zonder uitleg)*
- Er zijn ook evolutionaire oorzaken. 1
- Overleven was voor onze voorouders een voortdurende uitdaging. 1
*NB: De volgende zinnen mogen ook (maar 'kosten' veel meer woorden):
Want hoewel de mens ... daar dreigen. (uit alinea 6) / Negatieve
gebeurtenissen ... positieve gebeurtenissen. (uit alinea 7)*
- (Daardoor) heeft ons brein een fascinatie ontwikkeld voor (dreigende)
gevaaren. 1
- Bovendien hebben mensen er moeite mee risico's goed in te schatten. /
Ook kunnen wij risico's niet zo goed inschatten. 1
- Het is (wel) rationeel/verstandig (om) rekening te houden met een kleine
kans op een groot gevaar. 1
- (Maar) die redenering slaat door bij doemprofetieën. 1

Verschil

(max 5p)

- (Verskil met vroeger is dat) de nieuwe risico's baren (terecht) grote
zorgen, 1
- omdat de mens er zo'n belangrijke rol bij speelt en 1
- de ontwikkelingen sneller gaan dan vroeger. / dan bij historische
voorbeelden. 1
- Onbegrip en onzekerheid spelen vaak een rol (bij de nieuwe
onheilsprofetieën), 1
- doordat mensen nog te weinig vertrouwd zijn met nieuwe / mogelijk
gunstige ontwikkelingen. 1

Kritische kanttekeningen

(max 6p)

- (Ze zijn best nuttig, maar / Ze schudden ons wakker, maar) we kunnen ook
apathisch worden van/door onheilsvoorspellingen, 1
- of juist te dramatisch. / of te dramatische/drastische maatregelen nemen. 1
- (Bovendien,) als mensen voortdurend worden gewaarschuwd voor allerlei
rampen, geloven ze daar niet meer in. 1
- Doemdenken is (daarnaast) zeer sterk toegespitst op één bepaald
probleem. / Andere (onwelgevallige) dingen worden genegeerd. / We
kunnen ons niet over alles tegelijk zorgen maken. 1
- De mensheid heeft slechts een begrensde capaciteit qua bezorgdheid,
denkkracht en middelen. (NB: dit moet erbij) 1
- (Te veel) opwindig / Doemdenken kan leiden tot verkeerde bestedingen. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aanbeveling

(max 2p)

- We moeten vertrouwen bewaren in vooruitgang / in wetenschap en techniek. / Je moet altijd blijven openstaan voor nieuwe argumenten en (vooral voor) nieuwe feiten. 1
- We moeten het gevaar zien als een oplosbaar probleem. / Politici zullen pragmatisch moeten zijn en moeten schipperen. 1

Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding (200 woorden) van de samenvatting

Tel het exacte aantal woorden. Voor de eerste overschrijding met 20 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 22 scorepunten. De toepassing van de aftrekregeling kan nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0.

Schematisch:

<i>t/m 220 woorden:</i>	<i>0 scorepunten aftrek</i>
<i>221 - 225 wrd:</i>	<i>2 scorepunten aftrek</i>
<i>226 - 230 wrd:</i>	<i>4 scorepunten aftrek</i>
<i>231 - 235 wrd:</i>	<i>6 scorepunten aftrek</i>
<i>236 - 240 wrd:</i>	<i>8 scorepunten aftrek</i>
<i>241 - 245 wrd:</i>	<i>10 scorepunten aftrek</i>
<i>246 - 250 wrd:</i>	<i>12 scorepunten aftrek</i>
<i>251 - 255 wrd:</i>	<i>14 scorepunten aftrek</i>
<i>256 - 260 wrd:</i>	<i>16 scorepunten aftrek</i>
<i>261 - 265 wrd:</i>	<i>18 scorepunten aftrek</i>
<i>266 - 270 wrd:</i>	<i>20 scorepunten aftrek</i>
<i>271 wrd en meer:</i>	<i>22 scorepunten aftrek</i>